FI

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 4.7.2008
KOM(2008) 427 lopullinen

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Europass-aloitteen ensiarvioinnista

SISÄLLYSLUETTELO

YHTEENVETO 3
1. Johdanto 4
2. Ulkopuolisen arvioinnin taustaa 4
3. Ulkopuolinen arviointi 5
3.1. Lähtökohta 5
3.2. Arviointimenettely 5
3.3. Arvioinnin tulokset 5
3.3.1. Merkittävyys, johdonmukaisuus ja täydentävyys 5
3.3.2. Vaikuttavuus 6
3.3.3. Tehokkuus 8
4. Yhteenveto ulkopuolisen arvioinnin pääsuosituksista 8
5. Komission päätelmät ja jatkotoimet 8
5.1. Vahvuudet ja heikkoudet 8
5.2. Jatkotoimet 10

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Europass-aloitteen ensiarvioinnista

YHTEENVETO

Tämä kertomus on laadittu ulkopuolisen arvioinnin perusteella. Siinä esitetään arvioitsijan keskeiset havainnot ja suositukset sekä komission päätelmät ja sen suunnittelemat jatkotoimet.

Arvioinnissa todettiin, että Europass-aloite yltää tavoitteisiinsa kansalaisten liikkuvuutta tukevana välineenä ja vastaa heidän tarpeitaan, sillä sen avulla he voivat esittää tutkintonsa ja pätevyytensä ymmärrettävämmin ja saada ne helpommin tunnustettua niin koulutuksen yhteydessä kuin työmarkkinoilla. Europass-järjestelyn toteutus on tuonut vastinetta rahoille: sen kustannustehokkaat täytäntöönpanokeinot eli kansallisten Europass-keskusten verkosto ja Cedefopin[1] hoitama internetportaali ovat saaneet sidosryhmiltä hyvän vastaanoton ja käyttäjät ovat niihin varsin tyytyväisiä, kuten erityisselvityksestä kävi selkeästi ilmi.

Tämän tiedon vahvistaa myös Europass-portaalin kasvava kävijämäärä (12 000 vierailua päivittäin vuonna 2007) ja sen tarjoamien palvelujen aktiivisten käyttäjien määrän kasvu: syyskuuhun 2007 mennessä verkossa oli luotu kaksi miljoonaa *Europass-ansioluetteloa*. Arvioinnissa kuitenkin korostetaan sitä, että portaalin käyttäjistä vain pieni osa on heikosti koulutettuja henkilöitä. Joissain Europass-työvälineissä on lisäksi havaittu puutteita. Vaikka *Europass–Mobility-passin* käyttö onkin kasvussa, sen tarjoamia mahdollisuuksia ei ole hyödynnetty riittävästi. *Korkeakoulututkintotodistuksen Europass-liite* ja *ammattitutkintotodistuksen Europass-liite* eivät ole vielä tarpeeksi kiinteä osa Europass-järjestelyä.

Korkea käyttäjätyytyväisyys, palvelun kasvava kysyntä ja tunnistetut puutteet kaikki yhdessä ovat hyvä lähtökohta pohdittaessa sitä, kuinka Europass-järjestelyn kaikkia mahdollisuuksia voitaisiin hyödyntää tehokkaammin. Arvioinnissa esitetään yksityiskohtaisia suosituksia, jotka koskevat aloitteen kokonaislogiikan tehostamista, ammatillisen liikkuvuuden merkittävämpää edistämistä, kehitystyön jatkamista onnistuneen ansioluettelomallin pohjalta, käyttäjäjoukon laajentamista, vaikuttavuuden lisäämistä ja johdon tietojärjestelmän tehostamista.

Komissio toteaa arviointitulosten perusteella, että Europass-järjestelyn ja etenkin ansioluettelomallin ja sen ohjausvälineiden vahvuus ja menestys ovat sidoksissa oppimistulosten erityiseen painottamiseen. Havaitut puutteet koskevatkin niitä Europass-välineitä, jotka eivät perustu oppimistuloksiin samassa määrin.

Hoitaakseen arvioinnin seurannan ja tukeakseen kansalaisten liikkuvuutta Europassin avulla tehokkaammin komissio aikookin vahvistaa juuri tätä ulottuvuutta, erityisesti eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen (EQF) täytäntöönpanon yhteydessä[2]. Komissio aikoo tehdä

---

1 http://europass.cedefop.europa.eu

2 Euroopan parlamentin ja neuvoston suositus, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2008, eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen perustamisesta elinikäisen oppimisen edistämiseksi, EUVL C 111, 6.5.2008, s.1

Europass-ansioluettelosta laaja-alaisemman välineen ja laatia sen tueksi uusia itsearviointivälineitä, joissa otetaan huomioon kaikenlaisten oppimismuotojen kautta hankitut taidot. Tässä saadaan tukea Cedefopilta ja kansallisilta Europass-keskuksilta ja tehdään yhteistyötä neuvonta-, työnvälitys- ja nuorisopalveluiden kanssa. Yhteistyön avulla pyritään vastaamaan paremmin nuorten ja heikosti koulutettujen tarpeisiin. Lisäksi on päätetty, että vuoteen 2010 mennessä Mobility-passi myönnetään systemaattisesti kaikille kansalaisille, jotka ovat harjoittaneet liikkuvuutta elinikäistä oppimista koskevan ohjelman mukaisesti, samaan tapaan kuin Youthpass myönnetään nuorisotoimintaohjelman puitteissa. Mobility-passin käyttöä on tarkoitus edistää myös muilla toimilla. Lisäksi komissio huolehtii yhteistyössä alan toimijoiden kanssa korkeakoulututkintotodistuksen ja ammattitutkintotodistuksen Europass-liitteiden hallinnoinnin tehokkaammasta koordinoinnista ja selvittää, kuinka niitä voitaisiin kehittää haltijoiden oppimistulosten ottamiseksi paremmin huomioon. Kaikesta tästä tiedotetaan myös liikkuvuuden alan korkean tason asiantuntijafoorumille, jotta se loppuraporttiaan laatiessaan voisi ottaa arvioinnin tulokset paremmin huomioon.

1. JOHDANTO

Tämä kertomus on laadittu Europass-järjestelyn perustamisesta 15. joulukuuta 2004 tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen 2241/2004/EY[3] (jäljempänä 'Europass-päätös') 15 artiklan mukaisesti.

Kertomus on yhteenveto Europassin ensimmäisen ulkopuolisen arvioinnin keskeisistä päätelmistä ja suosituksista, ja siinä esitetään komission päätelmät sekä jatkotoimet. Ulkopuolinen arviointi on saatavilla englannin kielellä seuraavalta sivulta (sen tiivistelmä löytyy myös ranskaksi ja saksaksi): http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/index_en.htm.

2. ULKOPUOLISEN ARVIOINNIN TAUSTAA

Europass perustettiin eräänlaiseksi koordinoiduksi asiakirjasalkuksi, jonka avulla kansalaisten on helpompaa tehdä selkoa pätevyyksistään ja tutkinnoistaan kaikkialla Euroopassa, mikä edistää heidän liikkuvuuttaan. Europass käsittää EU:ssa hiljattain laaditut viisi asiakirjaa, joihin kirjataan haltijan pätevyydet ja tutkinnot elinikäistä oppimista silmällä pitäen. Europass-portaalissa olevan avustetun online-välineen avulla kansalaisten on tarkoitus itse täyttää Europass-asiakirjoista kaksi: *Europass-ansioluettelo*, jonka avulla jokainen voi antaa itsestään perustiedot sellaisessa muodossa, että hänen osaamisensa ja taitonsa tulevat selvästi esiin, ja *Europass-kielipassi*, jonka avulla kukin arvioi omaa kielitaitoaan Euroopan neuvoston kehittämän viiteasteikon mukaisesti. Kolme muuta asiakirjaa myönnetään kansalaisille aina silloin, kun he ovat hankkineet uusia oppimiskokemuksia: *Europass–Mobility-passissa* kuvaillaan, millaisia taitoja haltija on hankkinut kotimaansa ulkopuolella, *ammattitutkintotodistuksen Europass-liitteessä* selvitetään todistusten mukaista ammattipätevyyttä ja *korkeakoulututkintotodistuksen Europass-liitteestä* (jonka Euroopan neuvosto ja Unesco ovat yhdessä laatineet) käyvät ilmi haltijan opintosuoritukset. Vaikka Europass-asiakirjoista kaksi perustuu itsearviointiin ja kolme muuta ovat toimivaltaisten

[3] Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 2241/2004/EY, tehty 15 päivänä joulukuuta 2004, yhteisön yhteisistä puitteista tutkintojen ja pätevyyksien selkeyttämiseksi (Europass), EUVL L 390, 31.12.2004, s. 6

tahojen myöntämiä, niille kaikille on tietyssä määrin yhteistä käytännöllinen painotus tutkintoihin ja oppimistuloksiin. Europass-puitteita voidaan kehittää edelleen: sitä koskevassa päätöksessä määritellään kriteerit ja menettelyt jatkossa puitteisiin sisällytettäville asiakirjoille. Europass-järjestelyyn osallistuvat Euroopan unionin jäsenvaltiot sekä Islanti, Liechtenstein ja Norja.

Europass-järjestelyä toteutetaan komission koordinoiman kansallisten Europass-keskusten verkoston välityksellä ja Europass-portaalin kautta. Portaalin on kehittänyt ja isäntäkonetta ylläpitää ja hallinnoi komission puolesta Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskus Cedefop (http://europass.cedefop.europa.eu).

3. ULKOPUOLINEN ARVIOINTI

3.1. Lähtökohta

Ecotec Research and Consulting Ltd:iä pyydettiin hoitamaan Europass-järjestelyn arviointi komission kanssa tekemänsä puitesopimuksen mukaisesti[4]. Arviointi koskee ajanjaksoa tammikuusta 2005 elo-syyskuuhun 2007. Europass-portaali oli tuolloin ollut toiminnassa kahden ja puolen vuoden ajan ja aloitetta oli toteutettu kansallisella tasolla kahden kokonaisen vuoden ajan.

3.2. Arviointimenettely

Arviointiin kuului asiakirjojen (toimintakertomusten, Europass-portaalia koskevien tilastotietojen, kokousmuistioiden ja tiedotteiden) analysointia, Europass-portaalin käyttäjäkunnalle tehty kysely (1 442 vastaajaa 30 maasta, katso kohta 2.3.2.1.), kohdennettuja kyselyitä kansallisten Europass-keskusten henkilöstölle (93 vastausta), kansallisten viranomaisten edustajille, työmarkkinaosapuolille, sidosryhmille ja Bologna-asiantuntijoille sekä kaikkiaan 47 syvähaastattelua valituissa viidessä maassa. Tietoja saatiin komissiolta, Cedefopilta ja Euroopan neuvostolta (joka on toinen Europass-kielipassin ja korkeakoulututkintotodistuksen Europass-liitteen alkuperäisistä laatijoista).

3.3. Arvioinnin tulokset

Yleisesti ottaen arvioinnissa todetaan, että Europass-aloite on hyödyllinen ja palvelee käytännössä kansalaisia, jotka liikkuvat Euroopan unionissa osana elinikäistä oppimista tai työmarkkinoilla. Aloitteen täytäntöönpanokeinot ovat kustannustehokkaita ja käyttäjäkunta pitää niitä erittäin toimivina. Koska Europass-aloitteen tarjoamia mahdollisuuksia voitaisiin kuitenkin hyödyntää paljon tehokkaammin, arvioinnissa esitetään suosituksia.

3.3.1. Merkittävyys, johdonmukaisuus ja täydentävyys

Kansalaiset tarvitsevat välinettä, joka helpottaa erilaisten tutkintojen ja pätevyyksien ymmärtämistä eri puolilla Eurooppaa, mikä tukee heidän liikkuvuuttaan. Niin käyttäjien kuin sidosryhmien mielestä yksittäisten ihmisten on Europass-järjestelyn ansiosta mahdollista ilmoittaa selkeämmin taitonsa ja tutkintonsa, jolloin työnantajat ja koulutuksen tarjoajat voivat arvioida tarkemmin hakemuksia, jotka koskevat niin elinkäistä oppimista kuin vapaita

[4] Ecotec Research and Consulting Ltd:in kanssa on tehty julkisen tarjouskilpailun perusteella puitesopimus koulutuksen ja kulttuurin pääosaston vastuualueilla toteutettujen toimien arvioinnista

työpaikkoja. Europass-järjestelystä on nykyisessä muodossaan etua varsinkin koulutukseen liittyvässä kansainvälisessä liikkuvuudessa, mutta sen soveltuvuutta ammatilliseen liikkuvuuteen voitaisiin lisätä esimerkiksi kehittämällä kyseisistä välineistä parempia versioita.

Europass täydentää oppimistuloksiin perustuvia koulutus- ja pätevyyshankkeita, erityisesti eurooppalaista tutkintojen viitekehystä (EQF) sekä erityisryhmille suunnattuja avoimuuden lisäämiskeinoja, kuten Youthpassia, joka on tarkoitettu käytettäväksi nuorisotoimintaohjelman[5] yhteydessä. Europassin mahdollinen päällekkäisyys tällaisten aloitteiden kanssa on erittäin vähäistä ja sitä voidaan helposti välttää koordinoimalla ohjelmatyötä. Vaikka Europass selvästi täydentääkin voimassa olevia koulutusohjelmia, täydentävyydessä on edelleen tehostamisen varaa.

3.3.2. Vaikuttavuus

Tämän aloitteen tärkeimmät toteutuskeinot ovat kansalliset Europass-keskukset ja Europass-internetportaali. Europass-keskukset ovat olleet toiminnassa kaikissa osallistujavaltioissa vuoden 2005 puolivälistä lähtien (Bulgariassa ja Romaniassa tammikuusta 2007). Ne ovat vahvasti verkottuneet, ja niiden toimintaa pidetään tyydyttävänä. Ne tekevät eriasteista yhteistyötä muiden elinten, erityisesti Euroguidance-keskusten kanssa. Kansallisten Europass-keskusten toimintakertomukset, jotka ovat aloitteen toteutusta koskeva keskeinen tietolähde, ovat yleisesti ottaen varsin yksityiskohtaisia, mutta niiden sisältöä voitaisiin parantaa käyttämällä täsmällisempiä indikaattoreita.

Cedefopin suunnittelema, kehittelemä ja hallinnoima Europass-portaali on osoittautunut käyntien, käytön ja käyttäjätyytyväisyyden perusteella erittäin onnistuneeksi. Portaalissa, joka on kaikilta osin tarjolla 26 kielellä, oli syyskuuhun 2007 mennessä käyty yli kahdeksan miljoonaa kertaa, ja päivittäiset keskimääräiset kävijämäärät ovat kasvaneet 4 000:sta 12 000:een. Monet käyttäjistä eivät ainoastaan selanneet sivustoa, vaan laativat ansioluetteloita ja kielipasseja (yli kaksi miljoonaa) ja noutivat sieltä sivupohjatiedostoja, esimerkkejä ja ohjeita (6,5 miljoonaa). Kyselyyn vastanneista 1 442 henkilöstä yli 90 prosenttia piti Europass-portaalia erittäin selkeänä (41 prosenttia) tai riittävän selkeänä. Vastaajista lähes puolet oli työssäkävijöitä, 16 prosenttia työttömiä ja 25 prosenttia korkeakouluopiskelijoita. Kaksi kolmannesta käyttäjistä oli 20–35-vuotiaita, ja 25 prosenttia sitä vanhempia.

Europass-portaali on lisännyt merkittävästi tietoisuutta liikkuvuutta tukevista ja avoimuutta edistävistä työvälineistä. Asiasta on myös tiedotettu esimerkiksi Euroopan ja kansallisen tason julkistamistilaisuuksissa vuonna 2005 ja kansallisten Europass-keskusten tiuhaan järjestämissä tapahtumissa. Aloitteen edistäminen on jo merkittävällä sijalla kansallisten keskusten toiminnassa, mutta järjestelyn saattaminen yhä tehokkaammin opiskelijoiden ja työnantajien tietoisuuteen on asetettava etusijalle. Kyselyn perusteella näyttää siltä, että Europassista tiedottamisen tehokkaimmat kanavat ovat internet (43 %), koulutuslaitokset (17 %) ja sanan leviäminen suusta suuhun (15 %). Tehdyt haastattelut osoittivat, että Europass-asiakirjoista tunnetaan parhaiten ansioluettelo, korkeakoulutodistuksen Europass-liite ja kielipassi.

---

[5] Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1719/2006/EY, tehty 15 päivänä marraskuuta 2006, nuorisotoimintaohjelman (Youth in Action) perustamisesta ajanjaksoksi 2007–2013

Europass-aloite on lisännyt avoimuutta edistävien työvälineiden käyttöä liikkuvuuden tukemiseksi Euroopassa. Sen vaikutus ammattitutkintotodistuksen ja korkeakoulututkintotodistuksen Europass-liitteiden käyttöön näyttäisi kuitenkin olevan vähäisempi (tosin toistaiseksi on liian vähän tietoa niiden todellisesta tunnettuudesta ja käytöstä).

Helmikuun 2005 ja syyskuun 2007 välisenä aikana luotiin verkossa yli kaksi miljoonaa Europass-ansioluetteloa, ja niiden määrä on selvästi lisääntymässä. Ansioluettelon hyödyllisyys vahvistui käyttäjäkyselyssä, jossa yli 90 prosenttia vastaajista piti sitä erittäin hyödyllisenä (68 prosenttia) tai hyödyllisenä. Lähes yhtä monet käyttäjistä olivat sitä mieltä, että online-työvälineestä ja ohjausvälineistä on ollut erityistä apua. Ansioluettelomallia on selvästi kehitettävä edelleen sekä sivupohjatiedoston että sen ohjausvälineiden osalta yhteistyössä työnantajien ja ohjausasiantuntijoiden kanssa. Lähes kaksi kolmannesta vastaajista oli tyytyväisiä myös Europass-kielipassiin, vaikka sitä erityisominaisuuksiensa vuoksi käytetäänkin paljon vähemmän kuin ansioluetteloa (edellistä on käytetty noin 70 000 kertaa ja jälkimmäistä kaksi miljoonaa kertaa).

Europass–Mobility-passi tunnetaan laajemmin kuin edeltäjänsä eli vuosina 2000–2004 käytössä ollut Europass-todistus[6] (vuonna 2006 Europass–Mobility-passin sai 38 000 kansalaista, kun taas Europass-todistusta myönnettiin vuosittain noin 25 000 kappaletta). Mobility-passeja on kuitenkin huomattavasti vähemmän kuin maasta toiseen liikkuvia opiskelijoita, jotka voitaisiinkin saada järjestelyn piiriin runsaslukuisempina perustamalla kansallisten Europass-keskusten yhteyteen uusia yksikköjä asiakirjojen myöntämistä varten.

Kansalliset Europass-keskukset eivät toistaiseksi ole asettaneet toiminnassaan etusijalle korkeakoulututkintotodistuksen ja ammattitutkintotodistuksen Europass-liitteitä. Varsinkin edellinen olisi kytkettävä paljon kiinteämmin Europass-järjestelyyn, ja sen sivupohjatiedoston kehittämisessä olisi painotettava enemmän oppimistuloksia.

Kyselyn perusteella Europassia piti hyödyllisenä 40 prosenttia sen haltijoista, jotka olivat yrittäneet vaihtaa työpaikkaa tai siirtyä maasta toiseen. Tämä osoittaa, että Europass todellakin tukee liikkuvuutta. Selvityksessä kuitenkin ilmeni myös, että Europassista oli ollut useammin etua työntekijöille ja opiskelijoille (46 %) kuin työttömille (36 %). On pantava merkille, että Europassin käyttäjät olivat yleensä erittäin pitkälle kouluttautuneita: yli 60 prosenttia oli suorittanut korkeakoulututkinnon. Siksi tarvitaankin kohdennettuja parannuksia. Sidosryhmät pitävät Europassia toimivana, mutta ehdottavat sen vaikuttavuuden lisäämistä tiivistämällä yhteistyötä työnantajien ja rekrytointitoimistojen kanssa. Kiinteämpi yhteistyö työvoima- ja neuvontapalveluiden kanssa voisi lisätä aloitteen vaikuttavuutta työttömien ja niiden keskuudessa, joilla on vähäinen ammattitaito.

Saatujen tietojen perusteella Europass-portaalia käyttävät ja pitävät onnistuneena myös ne, jotka eivät aktiivisesti harkitse siirtymistä maasta toiseen. Aloitteella näyttäisi siksi olevan laajempiakin edellytyksiä toimia yleisenä tiedonsaanti- ja ohjausvälineenä.

---

[6] Neuvoston päätös 1999/51/EC, tehty 21 päivänä joulukuuta 1998, vuorottelu- ja erityisesti oppisopimuskoulutusta koskevien eurooppalaisten koulutusjaksojen edistämisestä, EYVL L 17, 22.1.1999, s. 45

3.3.3. Tehokkuus

Europass on kustannuksiltaan edullinen aloite, joka tarjoaa varsin tehokkaan käytännön palvelun. Kokonaiskustannukset, jotka katetaan kansallisista budjeteista sekä komission ja Cedefopin budjeteista, olivat tarkasteltuna jaksona noin 11,5 miljoonaa euroa, kun asiakirjoja (ansioluetteloa, kielipassia ja Mobility-passia, joista oli saatavilla täsmälliset tiedot) oli käytetty yli kaksi miljoonaa. Arvioitsijoiden johtopäätöksenä olikin, että koska yhden asiakirjan hinnaksi tulee noin viisi euroa ja käyttäjät ovat olleet varsin tyytyväisiä, Europass-hankkeen toteuttaminen on ollut kustannustehokasta.

4. YHTEENVETO ULKOPUOLISEN ARVIOINNIN PÄÄSUOSITUKSISTA

Arvioinnissa esitetyt pääsuositukset Europassin merkittävyyden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi voidaan tiivistää näin:

- Europassista on jo erityisen paljon etua opiskelijoiden liikkuvuudessa, joten järjestelyä on nyt kehitettävä työntekijöiden liikkuvuuden, varsinkin kansainvälisen ammatillisen liikkuvuuden osalta (suositukset 1 ja 21)

- Europass-ansioluetteloon ollaan erittäin tyytyväisiä, ja sitä olisikin jatkokehitettävä työnantajia, rekrytointitoimistoja ja neuvontakeskuksia kuullen parantamalla sivupohjatiedostoa ja asettamalla tarjolle myös lyhyempi versio (suositukset 7, 8 ja 9)

- Europass-aloitetta on edistettävä jäsenmaissa tehokkaammin toimimalla yhteistyössä neuvontakeskusten ja liikeyritysten kanssa (suositus 10)

- Portaalissa on oltava tarjolla enemmän esimerkkejä ja ohjeita kaikkien Europass-asiakirjojen käytöstä (suositus 11)

- Korkeakoulututkintotodistuksen Europass-liitettä on kehitettävä siten, että oppimistulokset tulevat otetuiksi paremmin huomioon (suositus 13)

- Europass-järjestelyn täydentävyyttä koulutusohjelmien kanssa on tehostettava (suositus 5)

- Toimet on koordinoitava muiden avoimuusjärjestelyiden kanssa (suositus 6).

5. KOMISSION PÄÄTELMÄT JA JATKOTOIMET

Komissio on tyytyväinen Europassin ensimmäiseen ulkopuoliseen arviointiin. Tulokset osoittavat, että aloitteen toteutus on sujunut ensimmäisinä toimintavuosina yleisesti ottaen hyvin, se on ollut kustannustehokasta ja painopisteet on valittu oikein. Suosituksissa annetaan hyödyllisiä neuvoja siitä, kuinka jatkossa voidaan rakentaa aloitteen myönteisten ominaisuuksien varaan ja puuttua havaittuihin epäkohtiin.

5.1. Vahvuudet ja heikkoudet

Europassin avulla kansalaiset voivat kuvailla tietojaan ja taitojaan, mikä helpottaa heidän liikkuvuuttaan. Europass onkin ollut ensimmäinen eurooppalainen aloite, jossa painopiste on käytännössä asetettu **oppimistuloksiin** eikä opintojen keston ja pääsyvaatimusten kaltaisiin koulutuksen panoksiin.

Oppimistulosten painottaminen onkin kulmakivenä hiljattain hyväksytyssä **eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä elinikäisen oppimisen edistämiseksi** (EQF). Oppimistulokset on kytketty mukaan myös **eurooppalaiseen opintosuoritusten ja arvosanojen siirtojärjestelmään** (EOAS), ja ne ovat avainasemassa myös pian sovellettavassa **ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten ja arvosanojen eurooppalaisessa siirtojärjestelmässä** (ECVET)[7]. Nämä aloitteet eivät ole irrallisia: Europassin ohella ne täydentävät koordinoitua eurooppalaista strategiaa, jolla edistetään Lissabonin tavoitteita tekemällä oman oppimisen arviointi ja vapaa liikkuminen kansalaisille helpommaksi Euroopan elinikäisen oppimisen alueella ja työmarkkinoilla. Kyseiset oppimistuloksiin perustuvat aloitteet tukevat myös kansallisia koulutus- ja tutkintojärjestelmien nykyaikaistamista kaikkialla Euroopassa. Tehdyssä arvioinnissa kävi ilmi, että Europass toimii tehokkaimmin silloin, kun sen painopiste on vahvasti oppimistuloksissa, ja puutteet useimmin liittyvät niihin osa-alueisiin, joissa kyseinen ulottuvuus on vähemmän merkittävällä sijalla.

Painopisteen siirtäminen oppimistuloksiin on erityisen tärkeätä **epäviralliseen ja arkioppimiseen perustuvien oppimistulosten validoimiseksi** muodollisten koulutuslaitosten- ja järjestelmien ulkopuolella. Europass-järjestelyä voidaan kehittää siten, että kansalaisten on entistä helpompaa tiedostaa tällaiset, monesti huomiotta jääneet oppimistulokset, joita on hankittu epävirallisissa ja epämuodollisissa tilanteissa, esimerkiksi nuoriso- ja vapaaehtoistyössä.

Europass-portaalin ja ansioluettelomallin suosio perustuu useaan tekijään: Cedefopin kehittämän verkkosivuston laadukkuuteen, kansallisten Europass-keskusten aktiiviseen panokseen ja siihen, että kyseiset välineet vastaavat kansalaisten tarpeita. Onkin jatkettava samalla tiellä ja pyrittävä vastaamaan yhä paremmin käyttäjien lisääntyviin vaatimuksiin ja työnantajien tarpeisiin. Selvitys osoitti, että ansioluettelomalliin ollaan tyytyväisiä paitsi liikkuvuutta edistävänä apuvälineenä myös keinona paremman käsityksen saamiseksi omista taidoista itsekehitystä silmällä pitäen. Jotta kaikkien käyttäjien tarpeet voitaisiin ottaa paremmin huomioon, sitä onkin kehitettävä laaja-alaisemmaksi apuvälineeksi, jonka tueksi laaditaan uusia oppimistulosten itsearviointivälineitä, jotka vastaisivat kaikkien potentiaalisten käyttäjien, kuten heikosti koulutettujen, työttömien, vapaaehtoisten ja yleensäkin nuorten tarpeita.

On selvää, että läheskään kaikkia **Europass–Mobility-passin** tarjoamia etuja liikkuvuuden laadun ja näkyvyyden lisäämiseksi ei ole vielä hyödynnetty. Käytön geometrinen kasvu vuodesta 2005 vuoteen 2006 osoittaa, että kansallisten Europass-keskusten toimet kantavat hedelmää. Siitä huolimatta monet niistä, jotka hyötyvät kansallisista tai unionin toimista liikkuvuuden alalla, esimerkiksi elinikäistä oppimista koskevan ohjelman avulla, eivät vieläkään saa minkäänlaista kirjallista todistusta hankkimastaan kokemuksesta.

Korkeakoulututkintotodistuksen ja ammattitutkintotodistuksen Europass-liitteitä, jotka ovat kiinteä osa Europass-järjestelyä, laativat ja myöntävät kansalliset laitokset, jotka eivät ole kansallisia Europass-keskuksia. Aloitteen ensimmäisinä toteutusvuosina tarjolla olleet rajalliset resurssit on keskitetty Europass-keskusten välittömästi hallinnoimiin asioihin tai annettu käyttöön Euroopan tasolla. Korkeakoulututkintotodistuksen ja ammattitutkintotodistuksen Europass-liitteiden tiiviimmästä kytkemisestä Europass-

[7] Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston suositus ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten ja arvosanojen eurooppalaisen siirtojärjestelmän (ECVET) perustamisesta [KOM(2008) 180, lopullinen]

järjestelyyn olisikin tehtävä ensisijainen tavoite. Tavoitteen toteutuminen edellyttää tuntuvampaa eurooppalaista koordinointia ja aktiivista tiedottamista kyseisistä välineistä kansallisella tasolla. Molempien liitteiden jatkokehittämismahdollisuuksia on peilattava Euroopan ja kansallisen tason toimintatavoitteisiin. Esimerkiksi oppimistuloksia on painotettu vain osittain ammattitutkintotodistuksen Europass-liitteessä, joka ei ole erillinen asiakirja, samoin kuin korkeakoulututkintotodistuksen Europass-liitteessä, joka edelleen perustuu paljolti koulutuksen muodollisiin panoksiin. Ottamalla yksilölliset oppimistulokset perusteellisemmin huomioon kansalaisille voitaisiin molemmissa tapauksissa tarjota toimivampia asiakirjoja.

5.2. Jatkotoimet

Komissio kuulee elinikäisen oppimisen komiteaa, kansallisten Europass-keskusten eurooppalaista verkostoa, ammatillisen koulutuksen neuvoa-antavaa komiteaa ja liikkuvuuden alan korkean tason asiantuntijafoorumia pyrkiessään

- tehostamaan yhteistyötään ohjaus- ja neuvontapalveluiden sekä työnvälitys- ja nuorisopalveluiden kanssa, jotta **heikosti koulutetut ja työttömät**, joiden osuus Europass-portaalin ja Europass-ansioluettelon käyttäjien joukossa on nykyisellään liian alhainen (katso jäljempänä ansioluetteloa käsittelevä kohta), hyötyisivät Europassista enemmän ja tuntisivat sitä paremmin

- kehittämään Cedefopin tuella **Europass-ansioluettelon ja itsearvioinnin** sisältävän täyden **palvelun**, joka käsittää:

– joustavamman **Europass-ansioluettelon**, jossa on tarjolla vaihtoehtoja erilaisille käyttäjäryhmille, kuten kokemusta hankkimattomille nuorille, heikosti koulutetuille, työuransa keskivaiheilla oleville ammattilaisille ja ammattitutkijoille ja jossa hyödynnetään näihin ryhmiin jo aiemmin kohdennettuja resursseja. Ansioluettelomallista laaditaan myös lyhyempi ja kevyempi versio. Tavoitteena on lisätä yhteensopivuutta kansallisten työvoimapalveluiden ja rekrytointitoimistojen ylläpitämien ansioluettelotietokantojen kanssa, kun yhteensopivuus Eures-verkoston ansioluettelopalvelun (Euroopan ammatillisen liikkuvuuden portaalin) kanssa on pian varmistettu,

– itsearviointivälineitä, joiden avulla ihmiset voivat perusteellisemmin tunnistaa ja kuvailla oppimistuloksiaan tietoina, taitoina ja pätevyyksinä. Tähän kuuluu **Europass-kielipassin** jatkokehittely yhteistyössä Euroopan neuvoston kanssa ja sellaisten itsearviointivälineiden kehittäminen, joissa painopiste on **epävirallisen ja arkioppimisen** kautta hankituissa taidoissa sekä **tieto- ja viestintätekniikka**taidoissa,

– asianmukaisia opasohjelmia, ohjeita ja esimerkkejä, joita kehitetään yhteistyössä kansallisten Europass-keskusten, Euroguidance-verkoston, nuoriso- ja työvoimapalveluiden sekä työmarkkinaosapuolten kanssa

- saattamaan vuoteen 2010 mennessä **Europass–Mobility-passin** yleiseen käyttöön osana elinikäisen oppimisen ohjelmaa siten, että passi myönnetään systemaattisesti kaikille kansalaisille, jotka ovat suorittaneet opintojaksoja Erasmus-, Comenius-, Grundtvig- ja Leonardo da Vinci -ohjelmien puitteissa, samoin kuin Youthpass myönnetään nuorisotoimintaohjelman yhteydessä, ja edistämään Mobility-passin käyttöä Marie Curie -ohjelman yhteydessä. Tässä kuullaan kansallisia ohjelmaviranomaisia ja Europass-keskuksia, joiden tukea tarvitaan

- kannustamaan kansallisten Europass-keskusten välityksellä ja yhteistyössä ohjaus-, nuoriso- ja työvoimapalveluiden kanssa edelleen **Europass–Mobility-passin** käyttöä, kun on kyse liikkuvuudesta kansallisella ja alueellisella tasolla, jotta sitä käytettäisiin aina korkeakouluvaihdossa ja oppisopimuksiin liittyvän liikkuvuuden sekä nuoriso- ja vapaaehtoistoiminnan yhteydessä

- kannustamaan **korkeakoulututkintotodistuksen Europass-liitteen** koordinoitua hallintoa, edistämistä ja integroimista Europass-järjestelyyn yhteistyössä alan eurooppalaisten toimijoiden kanssa (Euroopan neuvosto, Unesco-Cepes, Bolognan prosessin pääsihteeristö, ENIC- ja NARIC-verkostot sekä yliopisto- ja opiskelijajärjestöt) ja kansallisella tasolla (kansalliset Europass-keskukset, kansalliset ohjelmaviranomaiset, korkea-asteen oppilaitokset, Bolognan prosessin asiantuntijat, ENIC- ja NARIC-keskukset sekä sidosryhmien järjestöt). Korkeakoulututkintotodistuksen Europass-liitteen jatkokehittelyä pohditaan alan muiden toimijoiden kanssa, jotta haltijan oppimistulokset saataisiin kirjattua siihen tehokkaammin

- kannustamaan **ammattitutkintotodistuksen Europass-liitteen** koordinoitua hallintoa, edistämistä ja kehittämistä unionin ja kansallisella tasolla yhteistyössä Cedefopin, työmarkkinaosapuolten ja muiden merkittävien sidosryhmien kanssa. Tässä otetaan huomioon Kööpenhaminan prosessin yhteydessä tapahtunut kehitys, esimerkiksi suhteessa ammatillisiin profiileihin, sekä ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten ja arvosanojen eurooppalainen siirtojärjestelmä (ECVET) ja painotuksen siirtäminen oppimistuloksiin

- varmistamaan, että vuoteen 2012 mennessä kaikissa keskeisissä Europass-asiakirjoissa viitataan eurooppalaiseen tutkintojen viitekehykseen elinikäisen oppimisen edistämiseksi (EQF).